

MONARCHY

AN INDEPENDENT MAGAZINE - НЕЗАВИСНИ МАГАЗИН | Година V | Број

7

ИНТЕРВЈУ

ЊЕГОВОГ КРАЉЕВСКОГ ВИСОЧАНСТВА
ПРЕСТОЛОНАСЛЕДНИКА АЛЕКСАНДРА

Можда сам проблем за владу

РЕХАБИЛИТАЦИЈА

Нова рехабилитација за Карађорђевиће

СРПСКИ САМУРАЈИ

Заточници, српски витезови које је историја заборавила

ОБНОВИМО
ХИЛАНДАР!

ПОШАЉИ ПОРУКУ ЗА
БУДУЋЕ ГЕНЕРАЦИЈЕ!

СМС НА БРОЈ

1198

цена поруке је 50 дин + порези

ПОЗИВ НА БРОЈ
0900 500 506

позив из фиксне мреже је 50 дин + порез
позив из мобилне мреже је 150 дин + порези

Прилози се могу уплатити и на рачуне:
250-2615061-83 Eurobank EFG
160-55566-24 Banca Intesa

СА БЛАГОСЛОВОМ
СВЕТОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ САБОРА
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

www.hilandar.org

МЕДИЈСКИ ПОКРОВИТЕЉ

ПОДРШКА:

Оснивач и издавач:

Културни форум, Сремска Митровица
Босутски пут 78
тел./фах: +381 22 617 522
моб. +381 64 3924 977
e-mail: monarhija@kulturniforum.com
region1@open.telekom.rs
www.kulturniforum.rs

Суиздавач:

Иницијатива за Краљевину Србију
Нови Сад, Приштинска 2
тел. +381 21 520 037
моб. +381 63 83 00 181
e-mail: ljiljana@monarhija.net
www.monarhija.net

Главни и одговорни уредник

Радомир Јовелић Вишеров

Редакција

др Жељко Вучковић, проф. Љиљана
Вујковић, Љиљана Јовановић, Ивана
Јовелић,

Секретар редакције

Љиљана Јовановић

Информације

Културни форум

Дизајн и прелом

Александра Барић

Уплата за претплату и друге марке-
тиншке услуге на рачун број:
2160-249151-08 код Banca Intesa

Рукописи и фотографије се не
враћају.

За изнете чињенице у ауторским
текстовима није одговорна
редакција.

ЦИП-Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад
COBISS-ID 215079687
ISSN 1452-5577

ИНТЕРВЈУ ЊЕГОВОГ КРАЉЕВСКОГ ВИСОЧАНСТВА ПРЕСТОЛОНАСЛЕДНИКА АЛЕКСАНДРА

4

Можда сам проблем за владу

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ЈУБИЛЕЈА

10

У спомен на велики рат – Војвода Петар Бојовић

ПРИЗНАЊЕ

14

**Престолонаследнику додељена Златна повеља
за подршку развоја бањског туризма у Србији**

ЗАНИМЉИВОСТИ

18

**“Дијамантска кочија” британске краљице
Елизабете II**

СРПСКИ САМУРАЈИ

22

**Заточници, српски витезови које је историја
заборавила**

ПОГЛЕДИ СА СТРАНЕ

32

Хабзбурговци и нова Европа

РЕЦЕПТИ СА СРПСКИХ ДВОРОВА

36

Шта је јео цар Душан

Međunarodna
Monarhistička
Konferencija

**Александар Карађорђевић о разлозима за неучествовање у обележавању
100. годишњице Великог рата у Србији и односима са влашћу**

Можда сам проблем за владу

Разочаран сам недостатком поштовања за моје претке, не шаљу ми ни позивнице. Постоје страшна кршења људских права моје породице и мене, која треба решити. То што смо добили споменик руском цару Николају Другом пре него што су споменике добили владари наше крви је врло интересно, али и тужно. Ова година била је веома важна због наше историје, али сам констатовао да у Србији није било много прилика да се види шта су моји преци – краљеви Петар Први Ослободилац и Александар Први Ујединитељ радили пре 100 година, иако су веома важни људи за нашу историју.

Мој деда је био врховни командант српске војске. Ни на изложби „Србија 1914“ у Историјском музеју нисам видео његово име. Разочаран сам због тог недостатка признања. Скоро сваки члан Карађорђеове династије лично је учествовао у Великом рату и сваки од потомака врховног војводе је део иконостаса нашег националног бића и наше историјске свести – истиче принц Александар Карађорђевић. У разговору за Данас он говори о обележавању 100. годишњице почетка Првог светског рата у Србији, односима са актуелном влашћу, положају и приликама у Краљевском дому, чији је старешина.

Да ли је Србија на прави и достојан начин обележила балканске ратове и почетак Првог светског рата, који је званично почео аустроугарским бомбардовањем Београда?

Могло је више да се уради, идеје су постојале дуже времена, али су се по правилу остваривале у последњем тренутку. Било је делова историје који су недостајали, а недостајало је и више медијске покривености и признања за оно о чему говорите. Нажалост, многим људима није у интересу да зна наша права историја, држе се њене прочишћене верзије.

Због чега нисте били виђени на свечаностима

којима је у Србији обележена 100. годишњица почетка Великог рата и чувених битака?

- Нисам добио позив. Чак ни за обележавање битке на Церу, што је тужно, зато што многи наши људи поштују оно што је мој деда урадио. Нисам могао да положим венац. Жалио сам се властима, али није било ефекта. Други случај било је обележавање 80 година од атентата на краља Александра у Марсеју. Французи су били врло коректни. Кад су констатовали да нисам у делегацији Србије, организовали су наш долазак, на аеродрому нас је дочекао представник француске владе. Француска влада је социјалистичка, али има велико поштовање према мојој породици.

Шта кажете за предлоге градских званичника да се у Београду подигну споменици краљевима Петру Првом и Александру. Да ли су Вас консултовали у вези са тим?

Чуо сам то прошле недеље из Скупштине града. Ја у потпуности подржавам и подстичем подизање споменика краљу Петру Првом и краљу Александру. Крајње је време. У Паризу постоји спектакуларан споменик двојници краљева, био бих одушевљен и веома поносан ако би такав величанствен споменик постојао на некој лепој локацији у Београду. Мислим да не треба да буду на крају света. То што смо добили споменик руском цару Николају Другом пре него што су споменике добили владари наше крви је врло интересно, али и тужно. Мислим да би своје улице у Београду ускоро требало да добију и мој деда и мој отац.

Због чега нисте били на освештању споменика цару Николају и какве су Ваше везе и контакти са Русијом?

- Леп споменик. Не сећам се да сам био позван, а у сваком случају то је било у последњем тренутку и имао сам знатно раније прихваћене обавезе у иностранству. Имам добре везе са Русијом и увек ћу се сећати феноменалног и незаборавног ручка на ком смо моја супруга и

ја били у Кремљу као гости председника Владимира Путина, премијера Дмитрија Медведева, министра иностраних послова Сергеја Лаврова и руског патријарха.

Како објашњавате то што оцена личности, државничке, војне и спољне политике краља Александра, ни после 80 година од убиства у Марсеју није изашла из клишеа који су о њему, како тврде историчари, створили „комунисти и политички противници“?

- Постоје појединци који се још осећају непријатно када је у питању наша нецензурисана историја, али сам сигуран да ће са више отворености и временом ствари постати јасније и много отвореније. Желим да напоменем да кад сам дошао да живим у Дворском комплексу, задржао сам све симболе прошлости, а постоје многи који се односе на нашу комунистичку прошлост. Само диктатори чисте историју.

Да ли је такав однос према краљу Александру, посебно у Србији, цена његовог форсирања југословенске идеје?

- То је био договор са свима после Версајског споразума, а било је и притисака са Запада. Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца, потом Краљевина Југославија била је решење за то време, без ког бисмо имали још један рат. Етничка мапа бивше Југославије била је као „леопардова кожа, која је показивала изузетну разноликост. Сада је та мапа свуда, осим у Србији етнички врло чиста, посебно у Хрватској и Босни. То што се догодило са животима људи, њиховим домовима и имовином, било је заиста шокантно. То је било потпуно лудило. Кад смо дошли пре 13 година, имали смо више од 500.000 сиромашних избеглица. Морамо да знамо шта се догодило у прошлости, да не би понављали такве ситуације у будућности. Наша обавеза је да поштујемо све религије и свако етничко порекло, што подржавају и патријарх, великодостојници других верских заједница, политичари који се залажу за људска права и дијалог. Сада стојимо пред вратима Европске уније и показујемо да поштујемо све, без обзира на етничко порекло или вероисповест.

Професор Оливер Антић је приликом преноса посмртних остатака Вашег оца рекао да „председник Николић припрема терен за монархију и да је сада нека врста „замене за

краља“. Како оцењујете Николићев рад као „краљевске замене“ и да ли се Србија и уопште макла у правцу обнове монархије?

- Мој став је да би нашој земљи уставна парламентарна монархија добро послужила, за шта има много примера широм света. Наши политичари би имали један положај мање око кога би се борили, а за који се показало да ствара политичке сукобе. Али, проблем је што многи не разумеју шта значи уставна парламентарна монархија, зато што је било много пропаганде против ње. Монарх није члан политичке странке, не бави се дневном политиком – он је симбол јединства, стабилности и континуитета. Путујући по Србији видео сам да има много интересовања за монархију. Људи из свих политичких странака су предусретљиви, топли. У неким местима градоначелници из странака које нису монархистичке били су нам најбољи домаћини. Али, требало би питати председника Николића какви су његови ставови. Ја мислим да је решење за дугорочну власт да буде премијер, кад његов потенцијални други мандат председника истекне. Премијер може бити изабран више пута, ако побеђује на изборима. Кад сам Николићу, у шали, рекао за ово решење, одговорио је: „Интересантно.“

Да ли Вам је на Западу или Истоку била предлагана обнова монархије у Србији?

- Многи људи, па и они који нису монархистичких убеђења, уставну парламентарну монархију виде као добро решење за Србију и напомињу да ће она омогућити нови, очајнички потребан позитиван имиџ за Србију. Нема земље која је против, укључујући и Американце. Али, то је ствар наше унутрашње политике.

Да ли политичари у Вама и даље виде конкурента, мада Ви избегавате свако изјашњавање о политици, чак и када је реч о државним и националним питањима? Да ли је то ћутање контрапродуктивно за монархистичку ствар или је последица политичких односа у Србији?

- Могуће је да ме виде као конкуренцију, па чак и да постоји завист због мојих многобројних међународних веза и пријатеља. Такође, постоји дилема шта да ураде са мном и мојом породицом, јер до сада ништа није решено –

наша људска права се крше, ми и даље живимо у одузетим некретнинама. То питање се бескрајно дуго решава и за власт представља тешку ситуацију коју мора да реши на прави начин.

У чему је проблем када је реч о статусу Краљевског дома?

- За решавање овог питања постоје примери у Бугарској, Румунији, Црној Гори, која је донела специјални закон. Ми смо са Тадићевом и Дачићевом владом разговарали о новом закону сличном црногорском. О томе је било речи и прошлог јуна на састанку са министром правосуђа. План је био да се иде преко канцеларије председника владе, али је то стало. Ми их подсећамо, али они кажу да чекамо, јер имају пуно посла – долазе важни људи, дронови...

Са којом сте влашћу од првог доласка у Србију 1991, посебно од дефинитивног повратка 2001. године, најлакше сарађивали?

Са Милошевићевим режимом нисам имао контакте, само са ДОС. Имао сам срећу што сам имао добре односе са сваком владом после 2000. године. Било је тешких тренутака и још има много тога да се реши, иде болно споро. Тренутно сам у преговорима и надам се да ће нешто позитивно произаћи из њих. Дворски комплекс је од историјског значаја, има непроцењива уметничка дела, отворен је за јавност. Пошто је и даље конфискован, као, уосталом, и сва друга имовина моје породице, једино поштено било би да се за одржавање и поправке брине држава, са одговарајућим буџетом. Отворени смо за све захтеве из министарстава и амбасада за готово свакодневне посете. Људи воле да долазе у обиласке Краљевског и Белог двора, јер заиста уживају у нашем малом српском Версају. Трудимо се да свим средствима одржавамо комплекс у доброј форми, али то није лако. Садашњи премијер је љубазан кад се сретнемо, али можда влада не зна како да реше нашу ситуацију. Мислим да нису против породице Карађорђевић, али да не знају како да реше питање буџета за одржавање Двора и како да чувамо овај споменик.

Да ли је власт профитирала од краљевске сахране на Опленцу прошле године?

- Сви су профитирали – моја породица и људи на

власт. То што је шеф државе омогућио да се врате мој отац, покојни краљ Петар – био је знак поштовања. Значајно је и то што су се „вратили“ и моја мајка, бака и стриц принц Андреј. То је окупило целу породицу, и сада сви они почивају мирно на Опленцу, као што су желели краљ Петар Први и краљ Александар.

Да ли је држава испунила све своје финансијске обавезе у том погледу?

- Управо у петак прошле недеље уплаћен је новац. Претходно су били измирени рачуни у Лондону, грчка влада је платила за моју мајку, а сада је коначно плаћен пренос за мог оца и стрица.

Како оцењујете односе унутар Краљевског дома и да ли има „нездравих“ амбиција међу неким њеним члановима?

- Имам добре односе са већином мојих рођака, али сам тужан због неких питања. Сви чланови породице су слободни да дођу и многи су више пута боравили у оба двора. Наравно, важно је да породица буде уједињена и срећна.

Због чега једино Ви од потомака краљице Марије нисте поднели захтев за њену рехабилитацију, која је, како се тврди, законски неопходна за враћање имовине Карађорђевићима, иако је само кнез Павле био осуђен и то пре рата због Тројног пакта?

Ја сам у пуном процесу праћења и читања свих бескрајних ванредних захтева и бирократских процедура. Постоје страшна кршења људских права моје породице и мене, која треба решити. Оно што се догодило 1947. године било је ужасно, а још није решено. Недавно смо добили писмо из Комисије за реституцију, у коме кажу да је потребна рехабилитација за краљевиће Томислава, Андреја и за мене. Мислим да Комисија купује време.

Колико је тачан утисак да кнегиња Јелисавета има „повлашћен“ положај код актуелне власти – најпре су у Србију враћени посмртни остаци њеног оца кнеза Павла, иако је „пренос“ крунисаних чланова прве наследне линије Краљевског дома био изванредан, он је мимо протокола краља Петра Првог сахрањен у великој цркви на Опленцу, а њој је првој од Карађорђевића враћена некретнина на Дедињу?

- Не знам за такве повластице, већ само то да је

Њ.К.В. Престолонаследник Александар II Карађорђевић

случај принцезе и њеног брата принца Александра много лакши и једноставнији за решавање него остатка краљевске породице. Врло сам срећан што су се њен отац, мајка и брат „вратили“ и што су сахрањени на Опленцу. Добро је и што су јој вила „Црногорка“ и земља враћени. Мислим да она није проблем за владу, док ја можда јесам, па не спавају добро.

Да ли је парадокс то што је имовинска расправа коју су покренули потомци Јосипа Броза отворила могућност да се укључе и Карађорђевићи, потражујући своју имовину?

- Сигуран сам да сва питања могу бити решена на време уз добру вољу. Ово питање треба пажљиво испитати и проценити. Када смо сазнали за сеф у Народној банци, више пута сам званично тражио да се отвори, али нисам добио одговор. Кад је то затражио Јошка Броз, одмах су отворили сеф. То је урађено пре две године. Интересантно је да су унутра ствари чланова породице Карађорђевић. Када су у Шведској нашли сеф Романових, одлучено је се иде на аукцију, како да би се избегли сукоби и расправе.

Моја породица је, на подстицај супруга моје рођаке принцезе Лавиније Остина Причард-Левија, предложила Влади Србије да би то и овде било добро решење, али нисам добио никакав одговор. Таквим решењем би се сигурно избегао сукоб, као што је избегнут у случају сефа Романових.

Аутор: Јелена Тасић

Нова рехабилитација за Карађорђевиће

Виши суд у Београду рехабилитовао је принцезу Јелисавету Карађорђевић и принца Александра Карађорђевића пошто је утврдио да су жртве прогона и насиља из политичких и идеолошких разлога.

На сајту Вишег суда, наводи се да је тај суд усвојио захтев за рехабилитацију и поништио указ од 8. марта 1947. године.

Указ је донело Председништво Президијума Народне скупштине Федеративне Народне Републике Југославије о одузимању држављанства ФНРЈ и конфискацији њихове целокупне имовине.

Суд је међутим одбио захтев предлагача којим је тражено да се поништи одлука Државне комисије за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача од 17. септембра 1945. године.

У решењу је образложено да је та одлука проглашена ништавом решењем Вишег суда 28. новембра 2011. године, као и да се односила искључиво на Павла Карађорђевића, а не и на чланове његове породице.

Истим решењем Вишег суда рехабилитован је и њихов рођак преминули Никола Карађорђевић.

Отац и мајка принца и принцезе Павле и Олга Карађорђевић рехабилитовани су пред Вишим судом у Београду 2010, односно 2012. године.

ИЗБОР: (Танјуг)

Петар Бојовић
(Мишевићи код
Нове Вароши,
4/16. јул 1858 -
Београд,
19. јануар 1945)
био је српски и
југословенски војвода

У спомен на велики рат – Војвода Петар Бојовић

Учесник је српско-турских ратова током којих је био у штабу Врховне команде, а по завршетку ратова постао је водник батерије у Београду.

После српско-бугарског рата постао је водник коњице, а затим је 1891. положио испит и добио чин капетана. Истовремено је постављен за вршиоца дужности начелника Штаба Моравске дивизије у Нишу, где је остао пет година.

Мењао је неколико дужности све до избијања Балканских ратова 1912. године, када је био командант Коњичке дивизије.

У Првом балканском рату Бојовић је био начелник штаба Прве армије од октобра 1912. године. Истакао се током Кумано – вске и Битољске битке, после којих је добио чин генерала. По окончању Првог балканског рата, на његов предлог, а уз подршку војводе Путника, склопљен је савез са Грчком, као противтежа опасности која је тада долазила од Бугарске. У Другом балканском рату био је начелник штаба Прве армије која је однела победу у бици на Брегалници, а после рата био је командант трупа нових области на Косову и Македонији.

У Првом светском рату је био командант Прве армије. Учествовао је у завршним операцијама Церске битке, а по ослобађању Шапца, са овом јединицом форсирао је, почетком септембра, Саву и продро у Срем.

Током Колубарске битке бива рањен у gleжањ, па је смењен са места команданта. Од новембра 1914. до новембра 1915. године генерал Бојовић је био на располагању, када је због Тројне офанзиве, опет реактивиран. Опет је постао командант трупа Нових области и успео је да пружи отпор непријатељу, док се српска војска повлачила ка Косову. Када је донета одлука да се трупе повлаче ка Албанији.

Бојовић је тада (децембар 1915.) постављен

за начелника Врховне команде. Поднео је оставку начелника Врховне команде 19. јуна 1918. године, због неслагања око проширења Солунског фронта. Затим је опет постављен за команданта Прве армије, којом је командовао и у бици код Доброг поља. Због ратних заслуга 13. септембра 1918. добио је чин војводе.

После рата постао је командант Прве армијске области и на тој функцији је остао до децембра 1920. године. Именован је начелником Главног генералштаба војске Краљевине СХС у јануару 1921. године. Децембра исте године стављен на располагање, а убрзо и пензионисан.

Враћен је у службу 1941. и постављен за Врховног инспектора целокупне војне силе Југославије. Током Априлског рата именован је по уставу, услед малолетности Краља Петра II, за помоћника врховног команданта краљевске југословенске војске да би после капитулације војске сам себи одредио кућни притвор у коме је био све до краја рата.

По ослобођењу Београда ухапсила га је ОЗНА. У притвору је мучен, па затим пуштен, а убрзо је и преминуо, 19. јануара 1945. године, у својој кући у Београду. Није испоштовано право на сахрану о државном трошку, па је његово тело на тањигама превезено на Ново гробље. Сахрањен је скромно, 20. јануара, без војних почasti у породичну гробницу, а сахрани није присуствовао нико, јер је пред саму сахрану, ОЗН-а преко Радио Београда објавила вест да ће, ако неко од грађана Београда покуша да дође на сахрану војводе Бојовића на Новом гробљу, бити ухапшен и кривично гоњен.

Одликован је Орденом Југословенске Круне првог реда, Орденом Карађорђевог звезде првог реда и француским Орденом Легије части. Носилац је многобројних највиших српских и савезничких одликовања. Уврштен је у ред највећих војсковођа Првог светског рата и српске ратне историје.

Kralj Petar II, Knez Pavle i knjeginja Olga

Рехабилитација краља Петра Другог

Адвокати Карађорђевића поднеће захтев за рехабилитацију краља Петра Другог и његовог сина, престолонаследника Александра

Адвокати престолонаследника Александра Карађорђевића поднеће захтев за рехабилитацију краља Петра Другог и његовог сина и њиховог клијента - Александра, потврдио је, за Новости, један од краљевских заступника Ђорђе Ђукић.

"Колико смо схватили, биће то само формална рехабилитација, по кратком поступку", каже Ђукић. "До сада нисмо подносили захтев зато што смо веровали да је законска рехабилитација већ завршена када је Законом из 2001. укинут Указ Председништва Президијума Народне скупштине ФНРЈ од 8. марта 1947".

Тим Указом је породици Карађорђевић одузето држављанство и имовина. Агенција за реституцију се, међутим, позвала на Закон о реституцији који је децидан - да би неке била враћена имовина неопходно је да достави правоснажно решење о судској рехабилитацији. То се односи на све грађане, па и на краљевску породицу. Зато су судски већ рехабилитовани краљица Марија и њени синови, принчеви Томислав и Андреј, као и кнез Павле и кнегиња Олга.

Агенција је још 10. октобра доставила адвокатима Карађорђевића Налог за допуну захтева за реституцију, у којима им, између осталог, тражи доказе о рехабилитацији краља Петра, принца Александра, као и принчева Томислава, Андреја и краљице Марије. И док у надлежном Вишем суду у Београду тврде да је Агенција дала рок месец дана, и да је он већ истекао, Ђукић каже да рока нема, али да ће се захтев пред судом наћи убрзо.

Агенција за реституцију је у налогу тражила и да им буде достављен извод из јавног регистра у

којем су уписане покретне ствари чије се враћање тражи, затим уверење о идентификацији из старог премере катастарских парцела, доказ о праву својине чланова династије Карађорђевић за све непокретности на подручју општине Кучево, копију плана за катастарске парцеле у Сокобањи. У вези са захтевом за враћање рудника, тражили су решење о наслеђивању донето у оставинском поступку иза смрти краља Александра Првог, које се односе и на рударска права и рударске терене. Тражено је и прецизирање захтева у вези са враћањем некретнина у Тополи.

И док су имовину краља Александра наследила сва тројица синова, имовину краљице Марије, по тестаменту, наслеђују само потомци принчева Андреја и Томислава. Како је краљица навела у тестаменту од 24. фебруара 1960, свом најстаријем сину, краљу Петру Другом, није оставила ништа, јер "он већ прима одговарајуће провизије из других извора", а и она му је "током живота поклонила личне поседе велике вредности".

Ролс-ројс чува гарда

Мада су из Агенције за реституцију већ стигле назнаке да један део некретнина и покретности, пре свега Бели двор, неће бити враћени јер су законом заштићени као културно добро, Карађорђевићи се питају да ли су све покретности заштићена добра. Деца кнеза Павла, кнегиња Јелисавета и кнез Александар, тражили су „ролс-ројс“, који се налази у гаражи Дома гарде на Топчидеру, верујући да он не може бити заштићено културно добро.

ИЗВОР: ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ

Свечани део скупштине почео је интонирањем химне.

Главна и одговорна уредница магазина “Туристички Свет” г-ђа Љиљана Ребоња уручује златну плакету Њ.К.В. Престолонаследнику Александру Карађорђевић

Престолонаследнику додељена Златна повеља за подршку развоја бањског туризма у Србији

Њихова Краљевска Височанства Престолонаследник Александар и Принцеза Катарина са представницима Владе Србије и амбасадорима арапских земаља

Њихова Краљевска Височанства Престолонаследник Александар и Принцеза Катарина били су почасни гости крајем новембра на церемонији доделе признања „Амбасадори добре услуге“ најуспешнијима у хотелско-туристичкој индустрији Србије у 2014. години у свечаној сали Привредне коморе Србије током које је Престолонаследнику уручена Златна повеља за визионарску и инспиративну подршку пројекту Краљевске бање Србије. Свечаности је присуствовала и г-ђа Бети Румелиотис, сестра Принцезе Катарине, представници министарства трговине, туризма и телекомуникација Владе Републике Србије, амбасадори арапских земаља, представници локалне самоуправе, као и бројни туристички радници, представници јавног и културног живота Србије.

Престолонаследник Александар покровитељ је пројекта „Краљевске бање Србије“ који је 2009. године покренула редакција часописа Туристички свет.

Овом приликом Престолонаследник је изразио задовољство што је од две хиљаде и девете године покровитељ пројекта Краљевске бање Србије. “Овај пројекат има значајну улогу у промоцији и развоју наших најзначајнијих бањских туристичких одређишта, посебно оних које носе предзнак краљевске. Развојем бањског туризма ће се развијати и наша економија и самим тим, наша земља”, рекао је Престолонаследник.

ИЗБОР: www.royalfamily.org

Prince William

Принц Вилијам би могао жестоко да наљути Кину

Принц Вилијам је недавно говорио о незаконитој трговини слоновачом у свету. Он је у свом говору осудио све који троше новац новац стечен на овакав начин, а аналитичари предвиђају да ће његов потез изазвати потенцијални дипломатски скандал - Кина, у коју се слоновача највише извози могла би бурно да реагује, пишу британски медији.

У свом говору, принц Вилијам је оштро осудио све који учествују у убијању слона и носорога ради слоноваче, а међу највећим увозницима слоноваче је управо Кина.

Сваке године се због слоноваче широм света убије 40.000 слона.

- Они који окрећу главу од овог проблема или троше незаконито стечен новац од ових зло -

чина морају да буду осуђени. Они заједно пљачкају нашу планету не би ли нахранили чудње човечанства за ситницама и украсима који се праве од изумирућих и незаменљивих врста - рекао је Вилијам у Њујорку.

Политички аналитичари сматрају да би овај говор могао да "узбурка страсти" на Далеком Истоку, а тензију додатно подиже чињеница да би Вилијам требало да посети Кину и Јапан почетком следеће године.

Деда принца Вилијема, принц Филип изазвао је и сам дипломатски скандал у Кини 1986. године, када је британским студентима рекао да ће, ако остану тамо "постати косооки".

ИЗБОР: www.blic.rs

Свјетиљка на кочији
израђена је од месинга и
кристалног стакла

“Дијамантска кочија” британске краљице Елизабете II

Краљевску кочију направили су аустралијски мајстори. Пажњу ваља посветити детаљима јер се овде испреплиће модерна технологија са традиционалним елементима везаним за британску историју...

Унутрашњост кочије открива бројне детаље, попут комада дрвета која потичу са бројних историјских места повезаних са британском историјом

Детаљ декорације на кочији – империјална круна

(Foto: © Royal Collection Trust / Her Majesty Queen Elizabeth II)

Заточници, српски витезови које је историја заборавила

Док су средњовековни турнири у земљама као што су Енглеска или Француска ушли у легенде, а мегданције које су на њима освајале славу постали саставни део песама и митова, код нас се о њима скоро ништа не зна. Зато и не чуди што су у заборав отишли и Заточници – српски витезови!

Ту се скупи свако ко за себе мисли да нешто вреди, а чак и они који немају бог зна шта похитају како не би пропустили догађај. Заиста, и велможе и кметови никада нису пропуштали да виде добру битку, а турнири су били најбоље место за то. Обично би се нашла и нека дама за чију част се требало борити па је прави „средњовековни спектакл” био загарантован!

Само, радња ове приче није смештена, како би се то можда могло очекивати, у Енглеску или Француску. Овај турнир одигравао се у Србији!

О свакодневном животу у средњем веку на овим просторима се веома мало зна. Док су турнири у земљама Западне Европе ушли у легенде, а мегданције које су на њима освајале славу постали саставни део песама и митова, код нас скоро да и нема писаних трагова. Зато и не чуди што су у заборав отишли и Заточници – српски витезови.

– Заточници су били посебни витезови који су се борили за славу. Њих није занимало ни богатство, ни политички циљеви, ни за кога, а ни због чега се боре. Они су желели само да докажу да су најбољи – прича Александар Тешић, књижевник и један од првих који су проговорили о овом делу српске традиције. Иако многим термин може звучати потпуно ново, реч је о традицији старој најмање 6 векова!

Најкраће, заточници су били српски самураји!

Не само да су делили исти историјски период већ их је било широм света. У Немачкој су се звали Ритери, у Енглеској Чемпиони (одатле израз „шампион“), у Француској Шевалије Блан – бели витез, у Шпанији Кампеадор...

Ипак, назив који су ови српски заточници добили у Турској многим је и данас познат.

– Када су наши заточници отишли у службу код Турака они су им дали назив Делије и тај термин се задржао до данашњих дана. Били су велики ратници и прославили су нас ван граница Србије, а ми смо им се одужили тако што смо их заборавили – прича Тешић чија се последња књига управо зове „Витез заточник“. Проблем лежи у томе, наглашава наш саговорник, што се српски средњовековни извори углавном свде на црквене списе у којима нема помена о заточницима. Неки конкретнији трагови налазе се у епским народним песмама.

Најпознатији опис заточника дао је француски путописац из 16. века Никола де Никол кога је историчар Радован Самарџић превео на српски језик. На око две стране он је описао ове необичне српске ратнике.

Заточници су настали од класичних меџданџија, који су борбу схватили као професију. Њих је карактерисало то да су били врсни борци који су се китили орловим перјем. Међутим, да би то могли да ураде морали су у двобоју да победе 10 других, да буду најбољи – објашњава Александар Тешић.

Када се српска држава распала крајем 15. века падом Смедерева, већина заточника је прешла у илегалу и постали су друмски разбојници, па су добили назив гусари. Они су се тако раширили и стигли до Угарске, чак и Пољске.

У Пољској су били инспирација за њихову лаку коњицу – легендарне хусаре. Ово ће вам рећи сваки озбиљнији историчар у тој земљи. Где год да одете на стране сајтове на којима се расправља о Делијама и Хусарима видећете да сви признају да они воде порекло са наших простора, да смо им ми били узор – објашњава Тешић.

Као и њихово занимање, и имена ових храбрих српских бораца изгубљена су у историји. Има индиција да је легендарни Милош Обилић био један од њих.

ИЗБОР: (Dnevno.rs)

Стефан Урош III Дечански (1321-1331)

Стефан Урош III Дечански један је од најомиљенијих, али и најтрагичнијих владара у српској историји. Жртва очеве несагледиве амбиције, Дечански је одрастао у специфичној клими Милутиновог двора, без мајке, српске властелинке Јелене, која је отерана док је он још био дете, да би већ као младић био по очевој одлуци талац на двору татарског кана. Огорчен на Милутина, Дечански се ставио на чело побуне која је трагично завршила. Његови саучесници су се разбежали, а њега је отац ослепео и заједно с породицом послао као таоца у Цариград. У Цариграду 1314. умире млађи син Стефан Дечански Душица, а непосредно по повратку у Србију 1321. умире и његова прва жена Теодора, кћи бугарског цара Смилица и мајка српског цара Стефана Душана. Дечански се у Србију враћа 1321, како би се измирио с оцем на самртној постељи.

Борбе око престола у Србији искористили су Босанци заузевши Хум, као главну трансверзалу ка мору, али нови краљ налази сатисфакцију проширењем српских територија у Византији. Године 1324. Дечански се жени византијском принцезом Маријом Палеологином, ћерком паниперисавеста Јована Палеолога. У браку с Маријом несрећни краљ добија сина Симеона (Синиђшу) Уроша, будућег цара Тесалије, чији ће син, а унук Дечанског, Јован Урош Дука, као монах Јоасаф подигнути чувени православни манастир на Метеорима (Грчка), посвећен Преображењу Господњем.

Године 1330. Дечански на Велбужду побеђује Бугаре. У бици се истиче млади краљ Душан. Победиена српска властела доводи на престо Душана, који отац затвара у тврђаву Звечан. Дечански умире већ 24. новембра 1331. Једни извори тврде да је умро од туге и старости, а други како је његов син Душан наредио да му отац буде задављен.

Дечански је Србима оставио један од најлепших манастира у укупном српском средњовековном наслеђу – Високе Дечане на Косову. Ова црква са највећим бројем фресака у историји српског живописа је као бисер светске културне баштине 2004. стављена под заштиту UNESCO-а.

**Краљ Стефан Урош III Дечански,
манастир Дечани, 14. век**

Кивот краља Стефана Дечанског

Свети Никола враћа вид Стефану Дечанском

Фонд Њ.К.В. Принцеза Катарина

У протеклих четрнаест година, у време божићних празника, Њ.К.В. Принцеза Катарина организовала је пријеме за више од 1.200 деце без родитељског старања и деце са инвалидитетом, свих узраста, из целе Србије.

Ове године, за божићне празнике, наградите своје срце и себе тако што ћете донети срећу и радост деци којој је потребна помоћ. Обезбедите им преко потребну храну, одећу и играчке.

Вратите осмех на њихова лица и уверите их да никад не треба да осећају да су заборављена или поново напуштена. Ваша великодушна донација значиће веома много, као начин да се покаже деци Србије да су заиста посебна.

**Деци широм Србије потребна је ваша помоћ и ове године. Донирајте сада.
Ако желите да дате донацију хуманитарној организацији Лајфлајн у иностранству,
посетите сајт www.lifelineaid.org**

Инструкције за плаћање:

**Фонд Њ.К.В. Принцеза Катарина
Булевар кнеза
Александра Карађорђевића 96
11040 Београд
Рачун: 275-220036359-21**

**Фонд Њ.К.В. Принцеза Катарина
Тел: +381 11 306 40 90 Факс: +381 11 306 40 95
Е-маил: help@pkfond.rs www.pkfond.rs**

www.faberautomobili.com

Faber

Faberautomobili

34230 Gruža
Serbia

Tel: (+381) 34 515 599

Tel: (+381) 64 1197 656

e-mail: info@faberautomobili.com

Бојнице

Бојнице су град смештен у средишњем делу Словачке, у долини реке Њитре. Налазе се у Тренчинском крају, у оквиру округа Приевидза. Простиру се на површини од 19, 96 квадратних километара, а у њима живи око 5 000 становника. Бојнице су на туристичку мапу доспеле због истоименог замка, у коме је сниман велики број филмова.

На подручју Бојница преовладава умерено – континентална клима, са топлим летима и благим зимама.

Простор на коме се данас налазе Бојнице био је насељен још у праисторији. Насеље које постоји и данас почело је да се оснива у деветом веку, након изградње прве одбамбене тврђаве. Први писани подаци о Бојницама потичу из 1113. године, када се помиње Бојнички дворац. Да није реч о небитном насељу сведоче и други подаци, у којима се у оквиру насеља помињу кланице, млин, одржавање сајмова, као и парохиска црква. Заштитни систем поступно је дограђиван, а завршен је 1663. године. преко Бојнице је водио краљевски пут од Беча до Трансилваније, па не чуди што се одбрани приступало са толико пажње. До 1872. године Бојнице су биле привредни, административни, и војни центар овог региона, али је ову улогу постепено преузимала суседна Приевидза. током двадесетог века Бојнице су постале бања и значајан туристички центар.

Бојнице су град са великим бројем културно – историјских и других знаменитости, и веома популарна туристичка дестинација на мапи Словачке.

Туристичке атракције у Бојницама су :

- Бојнички дворац спада у ред најлепших архитектонских блага Словачке. Дворац и његова околина обновљени су у ренесансном и барокном стилу, са елементима нео – готичког стила. Гроф Јан Палфи, који је сахрањен у саркофагу у крипти дворца, за собом је оставио богату колекцију вредних историјских антиквитета. Бојнички дворац је један од најпосећенијих дворца у Словачкој. Стотине хиљада људи сваке године посети ово чувено

здање у коме је снимљен велики број филмова.

- Жупна црква Светог Мартина бискупа подигнута је у периоду од 1370 - 1380. године у готичком стилу без торња. Јужна страна капеле посвећена је Светом Антону Пустовнику, и сматра се за највреднији део храма. Унутра се налази барокни олтар са сликом заштитника цркве, Светог Мартина из Тура. Романтични рајски врт реконструисан је 2007. године. у њему се може пронаћи мирно место за одмор и уживање.

- Бања Бојнице спада у ред најстаријих бања у Словачкој. Током шеснаестог и седамнаестог века ово је била једна од најпопуларнијих бања у Царству. Лечење се врши у термалним водама чија се температура креће између 28 и 52 степена целзијуса. У бањи се успешно лече пацијенти који болују од болести кретања и нервног система. Ту су и бројни пратећи објекти за одмор и рекреацију, па се долазак препоручује свима.

- Зоолошки врт Бојнице је најстарији и најпопуларнији Зоо врт у Словачкој. Овде се може обићи читава планета у року од једног дана. Посетиоци се крећу кроз амбијенте карактеристичне за одређене пределе и континенте. У Зоо врту се налази 300 врста животиња, попут сисара, птица, гмизаваца, водоземаца, риба, и других. Посетиоцима се нуди и могућност усвајања неке од животиња.

- Липа краља Матеја - Према миту, ово дрво је посадио Матус Цак Тренцианску 1301. године. ово је била година смрти краља Ондреја III, последњег из династије Арпадоваца. Краљ Матеј (1458 - 1490) врло радо је боравио под хладом липе, и под њом организовао своје састанке. Дрво се помиње у званичним списима овог монарха. Због тога је и добило име липа краља Матеја.

- Музеј праисторијске Словачке - Бојнице припада најважнијим местима са најстаријим палеолошким насељем у Словачкој и у средњој Европи. Ово је набогатије палеолошко налазиште у држави. Смештено је у Препост пећини, у којој је пронађен велики број предмета из свакодневног живота праисто-

ријских људи. такпђе, у пећини су нађене и кости древних животиња, попут мамута, носорога, пећинског лава, и других. Музеј је сјајно и јединствено место за упознавање са праисторијом европског континента.

- Бојнице су несвакидашњи град. Иако је реч о малом месту, Бојнице су изузетно богате, и посетиоцима нуде много тога. Ово је град за уживање и одмор. Становници Бојница су изузетно пријатни и гостољубиви. Бања је идеална за релаксацију, као и за лечење. Бојнице су дестинација за потпуно уживање и провод.

ИЗБОР: www.pogodak.rs

Хабзбурговци и нова Европа

Попут Аустроугарске монархије, и савремена ЕУ је право подредила експанзији и увећању моћи

Већ неколико месеци, Карл фон Хабзбург, син Ота фон Хабзбурга и потомак Франца Фердинанда, инсистира на релативизацији историјских чињеница и догађаја који су претходили избијању Првог светског рата. Уз минимализовање улоге Аустроугарске монархије, истиче седа је основни узрок сукоба национализам различитих сила или, прецизније, национализам уопште, као и да је основни проблем био положај Словена у Хабзбуршкој монархији – али и да су прави непријатељи монархије били Срби. У том светлу, теза гласи да су Хабзбурговци покушали да успоставе равнотежу над доминантним утицајем Срба међу Словенима, из чега даље следи да је понајвећу кривицу за рат потребно тражити у српском, а затим и руском национализму. Штавише, Карл фон Хабзбург наглашава и да је врло срећан због развоја Европске уније, која представља наставак старе идеје о наднационалној, мултиетничкој империји какву је желео Ото фон Хабзбург и каква је била Аустроугарска монархија, као и да идеја о националној држави припада прошлости. Иначе – да бисмо употпунили савремени дискурс Хабзбурговаца – потребно је присетити се и да је Ото фон Хабзбург био страсни заговорник независног Косова.

Пре неколико дана Карл фон Хабзбург учествовао је на обележавању сто година од Првог светског рата у Сарајеву, где јерекаода и данас постоји опасност од национализма, што показује успех националистичких странака на изборима за Европски парламент.

Овом приликом оставићемо по страни сасвим јасне противречности и недоследности – попут тога како је могуће истовремено свесрдно се залагати за националну, заправо националистичку државу на Косову, а то исто право ускраћивати другима и називати се противником национализма. Питање које се, кроз паралелизам између Хабзбуршке

монархије и ЕУ, прво логички појављује је следеће: зашто се, у савременом дискурсу о Младој Босни, прећуткује чињеница да је, пре свега, то била борба за слободу, једнакост и равноправност тј. борба за највише левичарске вредности, једнако као што се занемарује чињеница да релевантан успех на изборима за Европски парламент нису постигле само странке нове деснице већ и, попут грчке Сиризе, нове левице? Разуме се, сваки говор о смислу левице међу Србима и Словенима пре Првог светског рата или о левици у новој Европи која се рађа – а која је против савремене ЕУ – на нивоу озбиљне расправе урушава причу о национализму као главном дежурном кривцу и приближава нас месту правог проблема. А то је проблем империјализма и колонијализма – проблем сукоба између оних који теже доминацији и оних који се доминацији опиру.

Други разлог због којег се избегава говор о аутентичној левици, некад и сад, почива у чињеници да управо она разоткрива да ни ЕУ – као ни Аустроугарска – не припадају корпусу прогресивних идеја већ управо супротно. Тако постаје јасно да је реч о различитим историјским моделима империјализма, који не значе равноправност народа већ постојање јачих и слабијих, оних који управљају и оних којима се управља. У том светлу, мултикултурализам и демократија појављују се као појмови испражњени од сваког садржаја тј. као појмови који треба да прикрију власт једних над другима. Истовремено, из чињенице да власт присвајају одређене државе и народи, који обликују империје, произилази и да се борбе за ослобођење неретко појављују и као борбе за национално ослобођење, у ширем или ужем смислу, односно као ослобођење једног или више народа чији положај је неједнак спрам осталих.

Карл фон Хабзбург

Први грб Хабзбурговаца

Упркос посебностима различитих епоха, паралела Хабзбурговаца између Аустроугарске монархије и ЕУ – када се има у виду не само савремена разлика севера и југа, јачих и слабијих држава, већ и устројство ЕУ бирократије – у структурном смислу је важећа. У оба случаја ради се и о пројектима који се декларишу као модернизаторски и реформаторски тј. који упућују на наводну цивилизацијску супериорност – и то даље служи као објашњење због чега је империјализам најбоље решење за све. Од пресудног је значаја уочити да заправо није реч о аргументу знања већ о „аргументу” моћи, и у том контексту потребно је посматрати и чињеницу да је, попут Аустроугарске монархије, и савремена ЕУ право подредила експанзији и увећању моћи.

Хабзбурговци и младобосанци зато су имена чији значењски потенцијал превазилази једну епоху, иако су конкретне историјске личности све само не безначајне. То су имена за појаве и процесе – од којих прво означава самопрокламовану управљачку елиту, а друго борбу за правду и слободу.

Богдана Кољевић

Принцеза Шарлин од Монака родила девојчицу и дечака!

Принц Алберт и Принцеза Шарлин од Монака

Књегинја је примљена у току дана у болницу која носи име њене славне претходнице и некадашње холивудске звезде Грејс Кели, где је царским резом на свет донела близанце.

Принцеза Шарлин од Монака донела је на свет близанце, девојчицу и дечака, и то царским резом.

Књегинја је примљена у току дана у болницу која носи име њене славне претходнице и некадашње холивудске звезде Грејс Кели.

Према строгом протоколу, долазак на свет близанаца биће најављен топовском паљбом, испаливањем 42 танета, по 21 за свако дете, а огласиће се и бродске сирене.

Становници Монака ће моћи да виде принчевске наследнике за неколико дана када буду представљени на тргу испред палате.

Према традицији Монака, дечак ће бити тај који ће једног дана наследити трон од свог оца.

Близанци су Шарлинина прва деца. Алберт од Монака, пак, има двоје ванбрачне деце, Џазмин Грејс и Александра.

ИЗБОР: Tanjug

Шта је јео цар Душан

На овим просторима гурмана никада није мањкало. Двор цара Душана био је стециште великог број људи из свих крајева његовог царства „на три мора”. Сви су доносили своје обичаје спремања хране, зачине, рецепте ... зато је и царска трпеза била веома богата.

Цар Душан, Манастир Лесново, 14 век

Срби су одувек волели добро да поједу и попију. Ипак, да ли сте се некада питали како је изгледао јеловник средњовековне власти у време када гомила поврћа (на челу са кромпиром који је у Србију стигао тек на почетку 19. века) била непозната?

На двору првог српског цара, Душана Немањића, који је државу проширио до неслућених размера, добре хране није недостајало. Са великом територијом стигли су и нови зачини, нове врсте меса, до тада непознати рецепти ...

Храна је имала велику важност на Душановом двору, а о квалитету онога што су цар и његови најближи јели бринуо се један вредни младић - Лазар Хребељановић (да, управо онај који ће

касније постати српски кнез) ..

На двору се јело много меса – дивљач, риба, перната живина, суво месо и наравно, сланина! Нарочито је цењено било овнујско месо, а са приморја се на двор доносила и морска риба, хоботнице, као и усољена икра. После Душанових освајања, Срби су имали своје солане у Албанији и Грчкој.

Од осталих зачина, користио се бибер, мајчина душица, хајдучка трава, метвица, а допремани су шафран, цимет, мирођија, каранфилић... Мед је најчешће замењивао шећер.

Поврће није било „на цени”. Звало се зеље, а када би помињали „љуто зеље” мислили су на лук и роткве. Ту и тамо, могао је да се поједе црни и бели лук, купус, зелена салата, ротквице, маслчак, блитва и доста врста печурака.

Осим меса, млеко и сви производи од млека (сир, кајмак ...) су били праве послатице. Нека „стара” српска јела тада су била „млада” – како на двору тако и међу обичним светом, јела се: гибаница, проја, цицвара, попара ...

Избор пића није био тако велики, али се пило квалитетна „капљица”. На двору, медовина (вино од меда) је била главно пиће, а точило се и пива које се у Источној Србији звало „аловина”.

Ипак, управо су преци цара Душана у Србији установили виноградарство, а чак је и постојао закон којим се забрањивало додавање воде у вино. Цар Душан је имао велики подрум у околини Призрена, па се на његовом двору точила „добра винска капљица”.

Све ђаконије служене су на сребрним тањирима украшеним двоглавим орлом. И да ... на двору цара Душана се јело златним прибором. Нож је био уобичајен, а за то време се везују и прве виљушке, много пре појаве тог реквизита на другим европским дворovima.

Своје место на трпези Европе виљушка је нашла је тек почетком 16. века, око 300 година после њене појаве на српском двору.

Шљиве пуњене козијим сиром у сланини

Суве шљиве се потопе у воду да омекшају, изваде се, оcede и осуше. Када им се одстрaне коштице, на њихово место ставе се ораси у комадима и козји сир. Све се обмота тањим шнитaмa сланине и пече на жару. Јело се обично служило на комадићима пшеничног или ражаног, запеченог хлеба. Има података да овај рецепт датира из 1393. године.

Пилетина у меду

Пилеће груди се благо уоле и добро истрљају медом. Овакво месо се остави да одстоји два сата, па се уваља у пшенично брашно и пржи на масти док не добије златну боју. У посуду у којој се месо пржило сипа се бело вино, бели лук и мало мајчине душице, па се тим сосом прелива месо и тако служи. Ово јело датира из 17. века, а познато је да се служило на двору од времена Стефана Првовенчаног.

ИЗБОР: (Dnevno.rs)

MONARCHY
Више од традиције!

Оглашавање

РЕКЛАМИРАЈТЕ СЕ У НАШЕМ ЧАСОПИСУ

Закупите рекламни простор у нашем часопису MONARCHY, веб сајту КУЛТУРНИ ФОРУМ и на тај начин унапредите своје пословање, упознајте наше посетиоце са вашим понудама и повећајте посећеност својих интернет презентација.

За цене и услове олашавања у часопису MONARCHY, обратите се нашој маркетинг служби.

Контакт:

КУЛТУРНИ ФОРУМ

Центар за маркетиншка истраживања

22000 Сремска Митровица, Босутски пут 78

tel. +381 22 617 522

Mob. +381 64 392 4977

e-mail: region1@open.telekom.rs

www.kulturniforum.rs

Фонд Њ.К.В. Принцеза Катарина

Вас позива на хуманитарни

БОЖИЋНИ БАЗАР РУКОТВОРИНА

који ће се одржати у хотелу Метропол Палас
у улици Булевар Краља Александра 69

Свечано отварање Базара у присуству
Њ.К.В. Престолонаследника Александра и
Принцезе Катарине
12. децембра 2014. године у 11.00 часова.

Базар ће бити отворен за посетиоце
Од петка, 12. до недеље, 14. децембра
од 10.00 - 19.00 часова

Сва прикупљена средства намењена су излагачима,
тј. женама избеглицама и социјално угроженим лицима.
Посетом Базару и куповином неког од ових јединствених рукотворина директно
помажете овим расељеним и угроженим женама.

Фонд Њ.К.В. Принцеза Катарина
Тел. 011 306 4090 Факс 011 306 4095 е-пошта: help@pkfond.rs www.pkfond.rs

Višković FUR COMPANY

*Srećni Novogodišnji i
Božićni praznici*